

Міністерство освіти і науки України
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БУДІВНИЦТВА ТА АРХІТЕКТУРИ

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до виконання контрольних робіт
з курсу «Психологія»
для студентів усіх спеціальностей

Затверджено на засіданні
кафедри української мови та мовної
підготовки іноземних громадян
Протокол № 11 від 16.06.2017 р.

Харків 2017

Методичні вказівки до виконання контрольних робіт з курсу
«Психологія» для студентів усіх спеціальностей / Укладач: В. В. Ігнатова –
Харків: ХНУБА, 2018. – 20 с.

Рецензент І.В. Мілева

Кафедра української мови та мовної підготовки іноземних громадян

Курс «Психологія» посідає чільне місце в системі підготовки майбутнього фахівця. Він покликаний озброїти студентів теорією та методологією вказаної дисципліни, стати засобом формування вмінь психологічного аналізу різноманітних ситуацій, індивідуальних особливостей людей, сприяти розвитку професійних здібностей. Розв'язання завдань, запропонованих у контрольних роботах, потребує від студента не розрізнених знань окремих тем і розділів, а їх інтегрованого застосування.

У списку рекомендованої літератури ви можете знайти джерела інформації для відповіді на питання []. Номер, поданий у дужках, відповідає номеру у списку рекомендованої літератури.

Контрольні роботи розроблені з урахуванням освітньої програми, структурно-логічної схеми підготовки, робочої навчальної програми.

МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ №1

ПСИХОЛОГІЯ ЯК НАУКА. ПСИХОЛОГІЯ ОСОБИСТОСТІ

Для відповіді на завдання **1** треба з'ясувати основну проблему психології на сучасному етапі. Подібно до філософії, основним питанням психології є взаємовідношення матерії і духу, буття і свідомості. Саме навколо рішення цього питання і виникло два діаметрально протилежних філософських напрямки: ідеалістичний і матеріалістичний [1,2].

Завдання 1. Яке із тверджень, наведених нижче виражає ідеалістичне розуміння психіки, а яке – матеріалістичне?

- А.**
1. Психічна діяльність не залежить від зовнішніх причин.
 2. Психічна діяльність – властивість мозку.
 3. Психічна діяльність пізнається тільки шляхом самоспостереження.
 4. Психічна діяльність – відбиття об'єктивної дійсності.

- Б.**
1. Психіка існує у всіх природних тілах і явищах.

2. Психіка – ланцюг взаємодій організму з середовищем, які мають не тільки внутрішні, але і зовнішні прояви.

3. Психіка й тіло – рівноправні й існують паралельно.

4. Психічна діяльність властивість мозку.

Зверніть увагу!

Свідомість не є єдиним рівнем, на якому подані психічні процеси, властивості й стани людини. І далеко не все, що сприймається і керується поведінкою людини, актуально усвідомлюється нею. Крім свідомості, у людини є і несвідоме – неодмінна складова психічної діяльності людини. Свідомість керує складними формами поведінки, які вимагають постійної уваги і контролю. Всі несвідомі процеси можна поділити на три великі класи: несвідомі механізми свідомих дій, несвідомі спонукальні причини свідомих дій, «надсвідомі процеси» [5].

Завдання 2. Яка діяльність: свідома чи несвідома – виявляється в наведених нижче прикладах?

А. 1. У хворого на білу гарячку реальна дійсність начебто заслоняється численними яскравими галюцинаціями: йому ввижаються чорти, які лають його, корчать пики, погрожують. Він бачить, як на нього нападають тварини, лізуть на нього комахи, кусають; він начебто чує голоси, які погрожують вбити його. Рятуючись від переслідування, він іноді отримує важкі травми, каліцтва.

2. Під час сеансу гіпнозу людині, яка знаходиться у стані гіпнотичного сну, було запропоновано украсти гаманець у товариша. Людина не змогла виконати це завдання гіпнотизера. Між тим інші накази: вмитися, взяти книгу і т. п. – загіпнотизований виконав.

3. Учень швидко і правильно множить багатозначні числа, але не пам'ятає правила їх множення.

4. Учень сьомого класу, якого дратування учнів розлютили, розірвав підручник, вдарив одного із товаришів.

5. Випускник школи вступив до педагогічного університету і пояснює це тим, що він любить дітей і йому подобається зрозуміло викладати математичні докази.

Б.1. У стані гіпнозу людині була дана настанова прийти до лікаря через тиждень. Проїшов тиждень, і в призначений час пацієнт з'явився.

2. Одного разу З. Фрейд посперечався зі своїм знайомим з приводу того, скільки в добре відомій їм дачній місцевості ресторанів: два чи три? Знайомий стверджував, що три, а Фрейд – що два. Він назвав ці два і наполягав, що третього нема. Однак цей третій ресторан все ж таки був. Він мав ту ж саму назву, що й ім'я одного колеги Фрейда, з яким той знаходився у напружених стосунках. (Визначте дії З. Фрейда).

3. Учень 1-го класу, який відстає у навчанні й має, крім того, багато зауважень за порушення дисципліни, одного разу виліпив на уроці із пластиліну красиву фігурку. Учителька похвалила його і попросила показати дітям. Хлопчик почервонів, на очах з'явилися сльози. Він почав хихикати, повторюючи: «Вона погана».

4. Ф. А. Кекуле, який працював над формулою бензольного кільця, уві сні побачив довгі ланцюги атомних зв'язків ацетилену, які раптом зарухались и почали зміїтися. Одна схопила свій власний хвіст і так закрутилась.

5. Михайло після закінчення школи вирішив вступити на фізико-математичний факультет університету. З 6-го класу він передплачував журнал «Квант» і відвідував фізичний гурток.

Зверніть увагу!

Метод – це шлях пізнання, спосіб, за допомогою якого досліджується предмет науки. Методи психологічних досліджень – це сукупність засобів і прийомів вивчення фактів психічних явищ та проявів психічної діяльності. Основними методами психології є спостереження та експеримент,

допоміжними – бесіда, анкетування, інтерв'ю, тестування, аналіз продуктів діяльності [4,6].

Завдання 3. Визначте метод психологічного дослідження.

А. 1. Дослідження явища, що цікавить, у тому вигляді, в якому воно безпосередньо представлене без втручання дослідника.

2. Цілеспрямовано створюється штучна ситуація, в якій властивість, що вивчається, виявляється і оцінюється найкраще.

3. Заздалегідь продумані, ретельно відібрані й перевірені питання, за відповідями на які можна судити про психологічні якості людини.

4. Певним чином організоване й цілеспрямоване сприймання заздалегідь визначених проявів психіки.

Б. 1. Психолог активно викликає явище, що вивчається.

2. Дослід проходить в природних умовах; психолог викликає потрібні прояви особистості.

3. Список питань, складений з урахуванням знання структури психологічних властивостей, що вивчаються.

4. Дослід проводять у спеціальних лабораторіях з використанням приладів.

Завдання 4. До якої форми поведінки й стадій розвитку психіки слід віднести такі ситуації?

А. 1. Соколи, які знаходять у засідці біля гнізда мисливця, кидають їжу пташенят з висоти, що недоступна пострілу.

2. Реакція слідування виникає у гусенят у перший день життя на будь-який предмет, що рухається: ним може бути чучело птаха, повітряна куля, людина, човен і т. п.

3. На очах у мавпи дослідник ховав фрукти за глуху перегородку, а потім непомітно заміняв їх на капусту. Тварина починала шукати те, що бачила.

Однак, знайшовши капусту мавпа не припиняла пошуки до тих пір, поки дослідник не давав їй фрукти.

4. Гусінь шовкового шовкопряда звичайно в пошуках їжі рухається довгими колонами одна за одною, керуючись шовковистою ниткою, яку залишила перша з них – «ватажок». Цією ж ниткою вони рухаються «додому». Якщо нитка чомусь обривається, «ватажком» стає будь-яка гусениця, яка опинилась попереду.

Б. 1. Як тільки якась комаха потрапляє до павутиння, павук негайно прямує до неї і починає оплутувати її своєю ниткою.

2. На стелі клітки, в якій знаходиться шимпанзе, підвішений банан. Шимпанзе не може дострибнути до банана. Потім вона зупиняється перед ящиком, який знаходиться в клітці, хапає його, квапливо перекочує під ціль, залазить на нього, стрибає з усіх сил і зриває банан.

3. Цілеспрямованість дій, легке пристосування поведінки до мінливих умов середовища, залежність характеру дій від багатства індивідуального досвіду тварин.

4. Набуття дій протягом життя тварини, значна усталеність їх у результаті повторення.

Завдання 5. Визначте, до якої групи психічних явищ – психічні процеси, психічні стани чи властивості особистості – належить кожне явище, що описане нижче.

А. 1. На дорогу вискочила жаба. Хлопчик дивиться на неї з цікавістю, жінка з огидою, її дочка – з жахом, батько – байдуже, а біолог – із захопленням.

2. У Катерини слово ніколи не розходилося із ділом. Вона сміливо могла критикувати кращу подругу за порушення правил поведінки, ніколи не приймала необдуманих рішень, першою приходила на допомогу друзям.

3. Почувши перший весняний грім, діти притихли.

4. Ковальчук міг чекати саме на той автобус, на якому минулого разу їхав до школи.

5. В оповіданні А.П. Чехова «Дітвора» описано гру дітей у лото на гроші. «Олексій ... сів грати не стільки заради лото, скільки заради непорозумінь, які неминучі при грі. Страшно приємно йому, якщо хтось ударить або сваритиме кого».

6. На початку 30-х рр. ХХ століття мешканцям віддалених районів Узбекистану, переважно безграмотним, пропонували зображення чотирьох предметів: молотка, сокири, пилки, поліна – з проханням знайти серед них «зайвий». Частіше за все вони відповідали: «Все потрібно». Навіть розповідь експериментатора про те, що один піддослідний вважав зайвим поліно, коментувався так: «Мабуть, у нього багато дров». Тільки грамотні могли впоратись з цим завданням.

Зверніть увагу!

Індивід – одиничний представник «*homo sapiens*». Як індивіди люди відрізняються один від одного не тільки морфологічною структурою (зріст, будова, колір очей і т. п.), але і психічними властивостями (задатки, темперамент, емоційність і т. п.).

Особистість найчастіше визначають як людину в сукупності її соціальних, набутих властивостей, до числа яких відносять природно не зумовлені й залежні від життя в суспільстві [2,5].

Завдання 6. Які з властивостей, наведених нижче, відображають поведінку індивіда, а які – особистості.

А. а) лінощі;

б) велика збудженість;

в) емоційність;

г) сумління;

д) вдумливість;

- е) акуратність;
- є) реактивність;
- ж) відповідальність;
- з) брехливість;
- и) низька адаптація до темряви;
- і) висока чутливість.

- Б. а) старанність;
- б) сором'язливість;
 - в) егоїзм;
 - г) мимовільна увага;
 - д) висока сенсорна чутливість;
 - е) грубість;
 - є) повільна швидкість упізнавання;
 - ж) хороша координація обох рук;
 - з) висота сенсорна чутливість;
 - и) працьовитість;
 - і) товариськість.

Завдання 7. Дайте відповіді на питання.

1. Що таке самооцінка особистості?
2. Які психологічні особливості ви виявили в результаті тесту С.А. Будасі «Самооцінка особистості».

Зверніть увагу!

Темперамент – характеристика індивіда з боку динамічних особливостей (інтенсивності, швидкості, темпу, ритму) його психіки. Ця форма способу життя виникає на ґрунті дозрівання, а не навчання чи виховання. Ще з давніх часів розглядають чотири основні типи темпераменту.

Холерик – людина, у якої процеси збудження переважають над процесами гальмування.

Сангвінік – людина з сильною, урівноваженою нервовою системою.

Флегматик – людина з сильною, урівноваженою, але інертною нервовою системою.

Меланхолік – людина із слабкою нервовою системою і підвищеною чутливістю [1,2,3].

Завдання 8. У наведених описах визначте тип темпераменту. У чому полягають особливості його прояву?

А. 1. Олена К., шестикласниця, тиха, зовнішньо невиразна дівчинка. В оточенні однокласників прагне бути непомітною, під час перерви тримається біля стінки, уникає галасливих ігор. Вільний час проводить здебільшого одна. На уроках не піднімає руки, на запитання вчителя відповідає дуже тихо. Коли дорослі намагаються посилити її активність, то ображається, може заплакати.

2. У характеристиці випускника школи Віктора М. написано: «Надає перевагу завданням високої складності. Зосереджений, витривалий у роботі, яка потребує терпіння. Легко переходить від одних дій до інших, виконує їх рівномірно, від початку до кінця. Йому притаманна висока розумова активність, він допитливий і любить показувати свої знання перед товаришами і вчителями».

Б. 1. Студент Микола У. – неврівноважений, імпульсивний, рвучкий у рухах, дратівливий юнак. Він відгукується на будь-які події в студентському житті, приймає їх близько до серця. До кінця дня, як правило, втомлюється і потребує тривалого відпочинку, але у потрібний момент активізується і стає впевненою в собі людиною. Долаючи невпевненість, часто виступає на зборах, підтримуючи, як завжди, думку декана. У Миколи немає великих здібностей, але завдяки наполегливості він вчиться добре.

2. Восьмикласник Андрій О., зосереджений на своїх переживаннях, відлюдкуватий, погано себе почуває серед незнайомих йому людей, часто

уникає спілкування. Надає перевагу завданням, принцип розв'язування яких засвоїв попередньо. Під час виконання нових завдань відчуває труднощі. Хлопець не любить чекати, перебувати в ситуації невизначеності. При цьому він схильний переоцінювати час очікування, нерідко прогнозуючи несприятливий для себе результат. Його важко вивести з рівноваги, він, як правило, байдужий до проблем однокласників.

Зверніть увагу!

Характер – це сукупність сталих індивідуальних особливостей особистості, які складаються і виявляються в діяльності й спілкуванні, зумовлюють типові для індивіда засоби поведінки.

Про характер треба судити насамперед на підставі вчинків, в яких найбільш повно відображається сутність людей. Якщо вчинок повторюється, він стає звичкою й закріплюється в рисах характеру [1,3].

Завдання 9.

А. Прочитайте опис характеру. Які з цих слів описують характер, а які темперамент? Як це можна визначити?

Група студентів мала охарактеризувати свого товариша, використовуючи лише прикметники. У результаті було отримано такий ряд слів: стриманий, серйозний, емоційно стійкий, сумлінний, ініціативний, чутливий, чуйний, творчий, активний.

Б. Про яку закономірність становлення характеру йдеться в прислів'ї? Чи має вона наукове обґрунтування?

Народна мудрість говорить: «Посієш вчинок – пожнеш звичку. Посієш звичку – пожнеш характер. Посієш характер – пожнеш долю».

МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ № 2

ПІЗНАВАЛЬНА ФУНКЦІЯ ПСИХІКИ

Зверніть увагу!

Пізнавальна функція психіки полягає в побудові образу світу, що з рівною мірою повноти й адекватності відтворює реальність. Вона здійснюється пізнавальною діяльністю, яка може бути чуттєвою або раціональною. Чуттєву пізнавальну діяльність, яку забезпечує робота органів чуття, складають відчуття й сприймання. Раціональна пізнавальна діяльність виходить за межі чуттєвих даних і здійснюється шляхом мислення та уяви. Результати чуттєвого й раціонального пізнання дійсності стають досвідом індивіда завдяки його пам'яті [].

Завдання 1. Із наведених визначень укажіть, які характеризують мислення, уяву, пам'ять, сприймання, відчуття.

А. 1. Відображення окремих властивостей предметів і явищ матеріального світу.

2. Відображення минулого досвіду у вигляді почуттів, думок і образів предметів і явищ, що сприймалися раніше.

3. Відображення предметів і явищ в сукупності їх якостей і частин.

4. Перетворення відображення того, що раніше сприймалось.

5. Відображення загальних і суттєвих ознак, зв'язків і відношень предметів і явищ.

6. Відображення предметів і явищ в цілому при безпосередньому діянні на органи почуттів.

7. Відображення дійсності опосередкованим шляхом при обов'язковій участі мови.

Б. 1. Психічний процес створення нових образів на основі тих, що сприймалися раніше.

2. Відображення мозком предметів і явищ у всій сукупності їх властивостей, коли вони безпосередньо впливають на аналізатори.

3. Створення людиною образів бажаного майбутнього.

4. Опосередковане й узагальнене відображення у свідомості людини предметів і явищ об'єктивної дійсності в їх природних зв'язках і відношеннях.

5. Закріплення, збереження і подальше відтворення попереднього досвіду.

6. Відображення у мозку людини окремих властивостей, якостей предметів і явищ об'єктивної дійсності внаслідок їх безпосереднього впливу на аналізатори.

7. Розчленування предмета, у думках або практично, на елементи, що його складають, з подальшим їх порівнянням.

Зверніть увагу!

Мимовільну увагу називають також пасивною увагою, так як вона виникає і підтримується незалежно від цілей, що стоять перед людиною.

Довільна увага керується свідомою метою [3,6].

Завдання 2. Укажіть, які умови потрібні для виникнення довільної уваги, а які – для мимовільної.

А. 1. Несподіваність, новизна подразника, контраст між подразниками.

2. Здійснення свідомого вибору цілі й пригнічення одного з інтересів зусиллям волі при спрямуванні всієї уваги на задоволення іншого.

3. Вибір об'єктів, засобів дій, які супроводжують боротьбу мотивів.

4. Спрямованість особистості, її попередній досвід і почуття.

5. Виконання діяльності, яка необхідна для поставленої мети.

Б. 1. Постановка питань і рішення невеликих проблем протягом певного часу.

2. Особливості подразників, що впливають: їх новизна, абсолютна відносна сила, контраст між ними, зміна в подразниках.

3. Найкращий розпорядок діяльності, створення звичних умов діяльності.

4. Постановка суттєво значущих цілей і завдань діяльності.

5. Використання потреб й інтересів, із задоволенням яких сприймається матеріал.

Зверніть увагу!

До основних властивостей уваги належать такі: концентрація уваги, стійкість, розподіл уваги, обсяг уваги, переключення і розлад уваги [1,2,6,].

Завдання 3. Які властивості уваги виявляються в описаних випадках?

А. 1. Учень музичної школи якось вранці слухав радіопередачу для школярів. Продовжуючи слухати радіо, він сів за піаніно і почав розбирати п'єсу. У школі його похвалили за добре розібрану п'єсу, а дорогою додому він докладно розповів товаришам зміст радіопередачі.

2. Протягом однієї хвилини дитина повинна побачити навколо себе якомога більше предметів визначеного кольору. Переможцем вважається той, хто встиг побачити більше інших.

3. Учениця розповідає: «Я хочу знати геометрію, але вона насилу дається мені. Слухаючи вчителя, я помічаю, що думка відхиляється кудись вбік».

Б. 1. Архімед начебто, захопившись побудовою на піску геометричних фігур, не почув, як до міста, а потім і до його двору увірвались римляни. Перед смертю він вигукнув: «Не чіпайте моїх фігур!»

2. Наполеон, за свідченням очевидців, одночасно обмірковував теми різних послань і впереміж диктував їх щонайменше дванадцяти секретарям.

3. Людина може одночасно сприймати слово з 14 літер.

Зверніть увагу!

Кожне відчуття виникає й розвивається за певними закономірностями. Проте всі відчуття мають багато спільного – якість, інтенсивність і тривалість.

Їх відмінні особливості – адаптація, синестезія, сенсibilізація, вправність та взаємодія, пороги відчуттів, сенсорна депривація [1.2.3.6].

Завдання 4. Яка закономірність відчуттів виявляється в наведених прикладах?

А. 1. Перебуваючи в приміщенні певний час, людина перестає відчувати запах гару, хоча він і був наявний.

2. Орієнтування сліпоглухих у навколишньому середовищі опирається переважно на дотикові та нюхові відчуття.

3. У хворого, який отримав пошкодження нервової системи, залишились сприймаючими тільки два ока й вухо. І як тільки ці останні закрились для сприймання, хворий впав у сон.

4. Текстильники, які спеціалізуються на виробництві чорних тканин, розрізняють до 40 відтінків чорного кольору. Око звичайної людини розрізняє 2-3 відтінки.

Б. 1. Чотири групи вантажників протягом зміни переносили ящики однієї ваги. Але різного кольору: чорного, коричневого, жовтого і білого. Опитування показало, що робітники, які носили чорні й коричневі ящики, у кінці зміни скаржились на втому. В інших групах такого не було.

2. У спекотний день ви йдете купатись. Стрибаєте у воду, яка спочатку здається вам холодною, але через декілька хвилин не відчуваєте холоду.

3. Сталевари розрізняють найтонші відтінки потоку розпеченого металу, які вказують на присутність сторонніх домішок.

4. Психологи встановили, що всього 15 хвилин перебування при повній відсутності зовнішніх подразників достатньо для того, щоб у людей почались галюцинації.

Завдання 5.

А. Дайте відповідь на питання: чому людина не відчуває порошинок, які падають на її обличчя?

Б. Визначте пізнавальний процес і його характерні особливості.

Мати, коли прийшла додому, помітила, що син-дошкільник незвичайно тихий. Вона мимовільно думає: захворів чи нашкодив.

Завдання 6. Яка закономірність сприймання виявляється в наведених прикладах?

А. 1. Людині пропонують на дотик визначити об'єм куль, які вкладають в руки. В одну руку – велику кулю, в іншу – меншу. Через певне число повторень суб'єкт отримує пару рівних за об'ємом куль. Людина не помічає рівності куль.

2. Інколи у водіїв автомобіля предмет, що швидко наближається, здається таким, що розбухає.

3. У кіно голос актора здається таким, що переміщується разом з актором, незважаючи на те, що звук залишається завжди в одній точці.

Б. 1. Піддослідний, розглядаючи чорнильні плями, завжди бачив якісь об'єкти: хмари, озера, тварин, обличчя людей і т. п. Установлено, що і зміст образів сприймання, і особливості їх будови достатньо стійко характеризують суб'єкт сприймання.

2. Відомо, що в якій би точці небосхилу не знаходився Місяць, величина цього зображення на сітківці ока буде залишатись незмінною. Проте в зеніті Місяць буде здаватися меншим, ніж тоді, коли він знаходиться над небокраєм.

3. Ми сприймаємо вертикальні лінії довшими за горизонтальні.

Зверніть увагу!

Розрізняють сприймання за сенсорними особливостями: зорові, слухові, нюхові, смакові, дотикові тощо; за складністю: сприймання простору, руху, часу [1,2,6].

Завдання 7. Визначте вид сприймання.

А. 1. Обличчя матері, червона гвоздика, букет волошок, портрет І.П. Котляревського, чорна кішка.

2. Голос батька, гудок тепловозу, стук цеглини, що падає, церковний дзвін, писк комара.

3. Укол голки, дотик до снігу, висмикування волосся, удар електричним струмом.

4. Запах сухого сіна, бузку, духмяного мила.

5. Смак солі, лимона, меду.

6. Качання на гойдалках, кружляння на місці, стрибок угору.

7. Паралелепіпед, об'єм кулі, циліндр.

Б. 1. Сигнал автомобіля, крик птаха, гуркіт грому, шум прибою, стукіт коліс потяга.

2. Мальовничі околиці, яскрава веселка, білі троянди, фотографія друга, сонячний день.

3. Шорстка поверхня, удар м'ячем, гарячий пісок, пронизливий вітер.

4. Смак лимона, цукру, солі, перця.

5. Запах парфумів, осіннього лісу, кави, свіжоскошеної трави.

6. Вузькі вулиці старого міста, об'єм геометричної фігури, поворот ліворуч.

7. Зміна сезонів, розклад дня, послідовність подій.

8. Їзда на автомобілі, стрибок з парашутом, танцювальні рухи.

Зверніть увагу!

Пам'ять – процеси запам'ятовування, збереження, відтворення і забування індивідом свого досвіду. Пам'ять у людей проявляється по-різному. Відзначається змістом й обсягом інформації, що зберігається. Відмінності стосуються також сили пам'яті, швидкості запам'ятовування й відтворення, міцності збереження і точності відтворення [3,6].

Завдання 8.

А. Прочитайте наведені нижче факти. Про що вони свідчать? Що вони дають для розуміння природи і механізмів пам'яті?

Молода малоосвічена німкеня, захворівши на лихоманку, у марені заговорила грецькою, латинською і давньоєврейською мовами. З'ясувалось, що дівчинкою вона жила у пастора, який часто читав книги вголос. Проте одужавши, вона навіть не підозрювала, які багатства зберігає її пам'ять.

Аналогічний випадок стався з камердинером іспанського посла в Парижі, який у маренні виголошував дипломатичні промови.

Б. Прочитайте наведені нижче факти. Як можна пояснити ці випадки? Як вони характеризують людську пам'ять?

Хлопчик дошкільного віку після першого ознайомлення безпомилково відтворив розклад руху потягів через столичний вокзал. Інший, уже дорослий, міг без помітних зусиль повторити будь-якої довжини ряд слів або беззмістовних складів, які запам'ятав тиждень, місяць, рік, багато років тому. Одного разу йому дали штучну математичну формулу, яка нічого не означала, і він відтворив її через 15 років після запам'ятовування. Для того, щоб щось забути, він вигадував певні прийоми. Наприклад, уявляв, що горить папірець з непотрібною інформацією.

Зверніть увагу!

Уява – це процес створення людиною на основі попереднього досвіду образів об'єктів, яких вона ніколи не сприймала.

Створення образів уяви завжди пов'язане з певним відступом від реальності, виходом за її межі. Це значно розширює пізнавальні можливості людини, забезпечуючи їй здатність передбачення та творення нового світу як середовища свого буття [1,3,6].

Завдання 9.

А. Який прийом створення образу уяви використано винахідниками під час конструювання аеросаней, танка-амфібії, дирижабля, екскаватора, тролейбуса та інших механізмів?

Б. Охарактеризуйте та проаналізуйте ті методичні прийоми, які більше сприяють розвиткові уяви.

На уроках літератури в шостих класах широко застосовуються такі види роботи: переказ прочитаного, творчий переказ, запитання до прочитаного тексту, добір з тексту підпису до картинки, опис дійової особи літературного твору (усно й письмово), написання невеличкого твору про героїв, які особливо сподобалися тощо.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Варій М.Й. Загальна психологія. Навчальний посібник / 2-ге видан., випр. і доп. - К.: Центр учбової літератури, 2009.- 968 с.
2. М'ясоїд П.А. Загальна психологія. Навчальний посібник / 3-тє видан., випр. і доп. – К.: Вища школа, 2004. – 489 с.
3. Савчин М. В. Загальна психологія. Навчальний посібник. – К.: Академвидав, 2012. - 464 с.
4. Сергєєнкова О. П., Столярчук О. А., Коханова О. П., Пасєка О. В. Загальна психологія. Навчальний посібник – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 296 с.
5. Гиппенрейтер Ю.Б. Введение в общую психологию. Курс лекций. – М.: изд-во МГУ, 2017. – 696 с.
6. Психологічний словник / За ред.. В.І. Войтка. – К.: Вища школа. Головне видавництво, 2002. – 216 с.

Міністерство освіти і науки України
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БУДІВНИЦТВА ТА АРХІТЕКТУРИ

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до виконання контрольних робіт
з курсу «Психологія»
для студентів усіх спеціальностей

Харків 2017

Навчальне видання

Методичні вказівки до виконання контрольних робіт з курсу «Психологія»
для студентів усіх спеціальностей.

Укладач: Ігнатова Валентина Володимирівна

Відповідальний за випуск Т. В. Креч

За редакцією автора

План 2018 р., поз. 213 Формат 60x84 1/16. Папір друк. №2.
Підп. до друку 24.11.17 Обл.-вид. арк. 0,98 Безкоштовно
Надруковано на ризографі. Ум. друк. арк. 1,0
Тираж 50 прим. Зам. № 4858

ХНУБА, 61002, Харків, вул. Сумська, 40

Підготовлено та надруковано РВВ
Харківського національного університету
будівництва та архітектури

Міністерство освіти і науки України
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ БУДІВНИЦТВА ТА АРХІТЕКТУРИ

До друку дозволяю
Перший проректор університету
з науково-педагогічної роботи

_____ (Д.Л. Череднік)

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
до виконання контрольних робіт
з курсу «Психологія»
для студентів усіх спеціальностей

Усі цитати, цифровий, фактичний
матеріал і бібліографічні відомості
перевірені

Затверджено на засіданні
кафедри української мови та
мовної підготовки іноземних
громадян
Протокол № 11 від 16 червня 2017 р.

Укладач: В.В. Ігнатова

Відповідальний за випуск: Т.В. Креч

Декан факультету: В.В.Шилін

Бібліотека:

Редактор:

Харків 2017

